

Activiteiten van de Mossenwerkgroep

Joop Kortselius

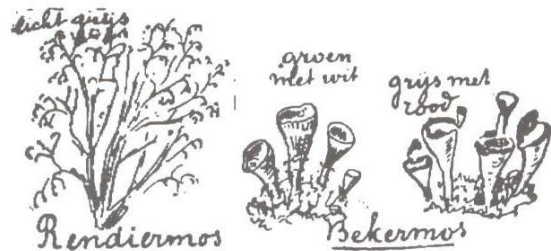
Mossenwerkgroep Hollands Duin heeft inmiddels 4 studieavonden gehouden in het Jan Verweij Natuurcentrum. De bijeenkomsten worden één keer per maand gehouden, zo mogelijk op de eerste dinsdag van de maand. Maar door vakanties en feestdagen moet er nog wel eens naar een andere dinsdag worden uitgeweken.

Meestal gaan we op de zaterdag (soms zondag) voor de studieavond samen op excursie, zodat we ook werkelijk wat te bekijken hebben. Zo hebben we al mooie duinmossen bestudeerd zoals Etagemos, Smaragdmos (= Geel zijdemoos), Thujamos en Groot klokhoedje. De papillen op de celwanden van o.a. Groot duinsterretje en Smaragdsteeltje hebben we onder de microscoop bekeken.

De gesnauwde dekseltjes op de sporenkapsels van Duinsnavelmos hebben we vergeleken met de kegelvormige dekseltjes van Dikkopmos.

De meest bijzondere soort vond ik Stug thujamos. Momenteel weet ik nog maar één groeiplaats in ons land (in Noordwijk!) en bij een vorig bezoek leek deze soort ook daar verdwenen. Bij ons bezoek aan de Luchter zeeduin op 30 september bleken er weer mooie vitale plantjes te staan, zodat we zonder bezwaar één stengeltje konden meenemen voor microscopisch onderzoek. Zo zijn er iedere avond leuke dingen te zien voor beginners en gevorderden.

Wie ook eens een avond of een excursie met de mossenwerkgroep wil meemaken is van harte welkom. De eerste werkgroepavond van 2001 is gepland op 23 januari om 8.00 uur, voorts op 27 februari en 27 maart. De excursies zijn gepland op 20 januari, 24 februari en 25 maart. Informatie bij Joop Kortselius (071-5172966), bij wie u zich tevens kunt aanmelden

Weidevogelbescherming in Noordwijk

Dick Pekelharing

Het is bijna niet voor te stellen, maar ik ben al weer bezig om voor de vijfde keer voor u een overzicht van de activiteiten van de weidevogelgroep samen te stellen en dit keer voor het jaar 2000.

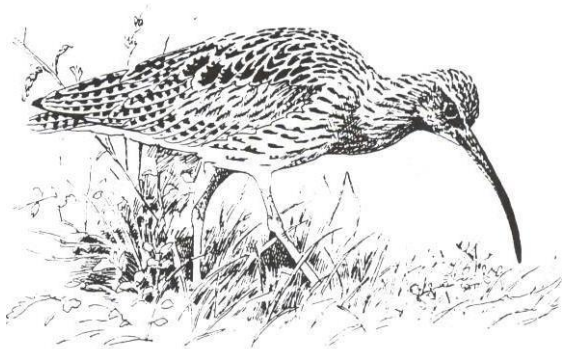
Om dit lustrum in het nieuwe millennium toch wat te accentueren heb ik op onze slotbijeenkomst in het Jan Verweijcentrum twee vrijwilligers van het eerste uur enigszins in het zonnetje gezet. Dit betreft dan Nico de Bree en Jan Dorst, die samen vanaf 1996 een groot gedeelte van de

Rooversbroekpolder voor hun rekening nemen en met groot succes. Op de slotbijeenkomst zijn ze ook altijd de degenen die helpen met de boel weer aan kant te maken, de koffiekopjes af te wassen enz. Voor beide heren was een goede fles Franse wijn de beloning voor hun inspanningen. Proost ! Teleurstellend voor mij maar ook voor de 'feestvarkens' was de magere opkomst voor deze slotbijeenkomst.

Door omstandigheden pas half oktober gehouden, waardoor een samenlopen met voetbalwedstrijden onvermijdelijk werd, maar daar kan het toch niet helemaal aan liggen.

Het jaar 2000 was evenals vorig jaar nogal nat en vochtig, wat voor de uitgekomen jongen uiteraard niet erg gunstig is.

Een nieuwe aanwinst dit jaar was een boer met een bescheiden aantal koeien, waarvan de melk voornamelijk voor de kaasfabricage is bestemd.

Wulp *Numenius arquata*

Bovendien strooit hij ruige mest uit over het land, wat bijdraagt aan een goede insectenstand. Helaas moet ik er onmiddellijk bij vertellen dat dit terrein inmiddels is verkocht aan een projectontwikkelaar ten behoeve van woningbouw. We zullen er dus niet lang plezier van hebben. Voorts kon nog een stuk grasland van 4 ha aan onze terreinen worden toegevoegd. Een terrein waarop dit moment heel wat over gepraat wordt, is het vliegveld Valkenburg. (Dit is qua oppervlakte ons grootste terrein).

Zowel minister Pronk van VROM als de staatssecretaris gaven onomwonden te kennen, dat het vliegveld wat hen betreft kan worden opgeheven om plaats te maken voor woningbouw. In het ongunstigste geval zou dit al in 2005 een feit kunnen worden.

In het voorjaar verscheen in het Leidse Dagblad een bloemlezing van ingezonden stukken over de plannen met Valkenburg, waaronder ook een stuk van Nico Breedijk, die de aandacht vestigde op de grote natuurwaarde die het vliegveld heeft. Maar of het helpen zal?

Ook dit jaar is er weer een cursus weidevogelbescherming gegeven op niet al te grote afstand. Een al actief lid van onze groep nam daaraan deel en als gevolg van deze cursus konden we nog 3 nieuwe vrijwilligers noteren, waarvan er twee onmiddellijk konden worden ingezet bij de reeds genoemde nieuwe boer. Ook het komende voorjaar is er in dezelfde plaats (Alphen a/d Rijn) weer een cursus. Hieraan kunnen ook vrijwilligers deelnemen die een dergelijke cursus nog niet hebben gevolgd. De cursus vindt plaats op de dinsdagavonden 9-1-2001, 23-1-2001 en 6-2-2001.

De kosten zijn slechts f 45,- , incl. brochures, boekjes en koffie!

Het resultaat van onze groep zag er voor het afgelopen seizoen uit als volgt :

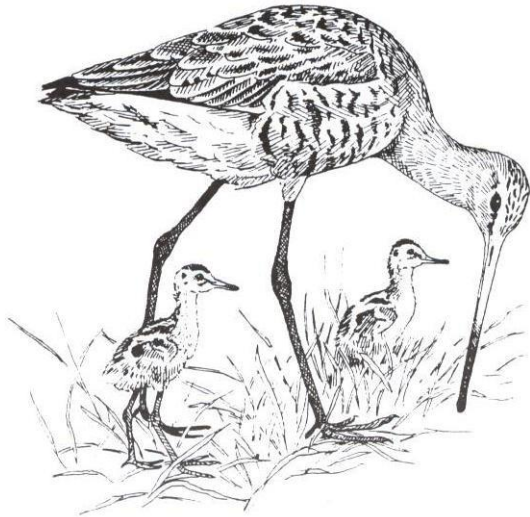
Soort	Aantal nesten	Uit	Niet uit
grutto	25	19	6
kievit	107	63	44
tureluur	10	8	2
scholekster	43	28	15
kuifeend	9	9	-
slobeend	3	3	-
wilde eend	12	9	3
watersnip	1	-	1
kleine plevier	1	1	-
meerkoet	9	9	-
wulp	1	1	-
TOTAAL	221	150	71
Vorige jaren			
(1999)	240	139	101
(1998)	212	179	33
(1997)	317	280	37
(1996)	234	181	53

Vergelijken we de resultaten van vorig jaar met dit jaar, dan blijkt dat de aantallen van de verschillende vogelsoorten slechts kleine verschuivingen te zien geven. Opvallend was wel de achteruitgang van de kievit op Valkenburg (van 92 naar 54). Dit werd volgens de vogelwachter veroorzaakt doordat men de winter ingegaan was met langer gras dan andere winters. Of daardoor de

kieviten zijn weggebleven of dat de nesten moeilijker konden worden gevonden, blijft de vraag.

Het aantal grutto's steeg licht, van 22 naar 25, maar dit werd voornamelijk veroorzaakt door de reeds genoemde nieuwe boer. Bekijken we de cijfers over de afgelopen 5 jaren, dan zien we een gestage achteruitgang : van 50 nesten in 1996 naar 25 nu. Landelijk is er wat de grutto betreft ook groot alarm geslagen, in gang gezet door publicaties over de teruggang in Friesland, waar ongeveer een derde van de Nederlandse gruttopopulatie is te vinden. Met behulp van de broedvogelatlas 1998-2000 en opgaven van kenners is een totaalbeeld voor Nederland geconstrueerd. En dit totaalbeeld is uiterst bedroevend. Daaruit is de conclusie te

trekken, dat tussen 1990 en 2000 het aantal grutto's in Nederland is afgenomen van 87.000 paartjes naar 58.000 paartjes, een afname van ruim 30 % ! In het najaar wordt door een aantal organisaties een Plan van Aanpak gemaakt.

Grutto *Limosa limosa*

Vorig jaar waren we trots op de twee wulpennesten die op Valkenburg waren gevonden. Dit jaar niet een. Dit werd echter gedeeltelijk goedge maakt door de vondst van een wulpennest in de Rooversbroekpolder.

De vorig jaar geplande excursie naar de Nieuwkoopse plassen, die wegens gebrek aan belangstelling moest vervallen, stond dit jaar opnieuw op de agenda.

Deze keer ging de tocht echter wel door. En wel onder een goed gesternte, want de weersvoorspelling voor die dag gaf storm, hagel en regen.

De beslissing over wel of niet gaan werd uitgesteld tot in Nieuwkoop zelf en ziedaar, we hadden prachtig Hollands weer, wat blauwe lucht, wind en wolken en we hielden het droog tot 5 minuten voor het einde. Er waren waarnemingen van o.a. visarend, purperreigers, 2 koekoeken waarvan een in de bruine fase, rietgors en mannetje bruine kiekendief.

Andere bijzonderheden dit jaar: Het eerste kievitseï werd op 17 maart gevonden op Valkenburg. In de Rooversbroekpolder werd in een kievitsnest een heel klein eitje aangetroffen, dat door mij werd aangezien voor het ei van een veldleeuwerik.

Als u thuis met de volgende maten de eieren natekent, dan heeft u een aardige indruk van het verschil tussen deze eieren : kievitseï 46 x 33 mm en het andere 23 x 17 mm. Door deskundige Jan Andeweg werd het kleine ei echter gekwalificeerd als een "mislukt" kievitseï !

Traditiegetrouw werd het seizoen besloten met een bijeenkomst in het Jan Verweycentrum, waar de resultaten werden besproken. Na de presentatie van de cijfers en bespreking van gebeurtenissen in het veld, werd de avond besloten met een lezing door Jan Andeweg, coördinator voor Zuid-Holland van Landschapsbeheer Zuid-Holland met de titel "Plasdras en weidevogels". Hierin werd getoond hoe met het plasdras zetten van een bescheiden deel van grasland een groot aantal weidevogels, steltlopers en eenden kan worden gelokt. Omdat het de derde achtereenvolgende keer was dat Jan Andeweg voor ons op de slotbijeenkomst een lezing verzorgde, werd ook hij verblijd met een fles wijn.

